

جایگاه فقهی و حقوقی

فیلترینگ (محدودیت)

در رسانه‌های مجازی از دیدگاه مذاهب خمسه

تألیف:

محمد رضا روزبهانی

سروشناسه	: روزبهانی ، محمدرضا ، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: جایگاه فقهی و حقوقی فیلترینگ (محدودیت) در رسانه‌های مجازی از دیدگاه مذاهب خمسه
مشخصات نشر	: تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۲۸۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۰۹۷-۳
و ضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصراً
بادداشت	: این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۵۶۰۵

جایگاه فقهی و حقوقی

فیلترینگ (محدودیت)

در رسانه‌های مجازی از دیدگاه مذاهب خمسه

محمدرضا روزبهانی

کتاب آوا

میم گرافیک

باران مهر

آوا

اول ۱۳۹۳

۱۰۰۰ نسخه

۱۶۰۰۰۰ ریال

۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۰۹۷-۳

مؤلف:

ناشر

طرح جلد و صفحه‌آرایی

لیتوگرافی

چاپ و صحافی

نوبت چاپ

شمارگان

قیمت

شابک

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بنی‌ست حقیقت، پلاک ۲، طبقه ۲، واحد ۴
شماره‌های تراس: ۶۶۴۶۱۱۵۸ | ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۹۷۴۶۴۵

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام‌شهر، خیابان صیاد شیرازی، رویبرویی دانشگاه ازاد اسلامی، جنب دادگستری
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است.

هرگونه کپی‌برداری و تهیه جزوی از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و غلاف کتاب، ختم ایست
و محله‌یاب طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفات و هنرمندان بنت تکرید قانونی قرار نماید

فهرست تفصیلی مطالب

۱۹	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۱۹	کلیات
۲۱	مفاهیم
۲۱	مبحث اول: مفهوم فیلترینگ
۲۱	مبحث دوم: معنای لغوی فیلترینگ
۲۲	مبحث سوم: معنای اصطلاحی فیلترینگ
۲۲	موقع و مشکلات «فیلترینگ»
۲۲	راههای مختلف فیلترینگ
۲۳	فیلترینگ از طریق DNS
۲۴	فیلترینگ به وسیله‌ی پراکسی (Proxy)
۲۴	فیلتر کردن به کمک مسیریاب و دروازه (Router&Gateway)
۲۴	سانتسور افزارها (ware Censor)
۲۴	فیلترینگ بر اساس محتوا (هم خزنده و بعد سیستم بررسی محتوا و نوبل)
۲۵	سیستم بررسی محتوا (content Proxy)
۲۵	تقسیم‌بندی پراکسی‌ها از نظر فنی و تکنولوژیکی
۲۵	کاربردها و عملکردهای فیلترینگ
۲۵	گفتار اول: کاربردها و عملکردهای عمومی فیلترینگ
۲۶	گفتار دوم: کاربردهای متفاوت دیگر فیلترینگ
۲۰	عمده‌ترین دلایل عدم قانونی بودن دسترسی به اینترنت
۳۰	گفتار اول: اعتیاد‌آور بودن اینترنت
۳۰	گفتار دوم: بی‌ارزش بودن بسیاری از مطالب اینترنت
۳۰	گفتار سوم: مضر بودن برخی از مطالب اینترنت
۳۱	مزایا و معایب فیلترینگ
۳۱	گفتار اول: برخی از مزایای فیلترینگ
۳۱	گفتار دوم: برخی از معایب فیلترینگ
۳۲	تفاوت فیلترینگ یا اینترنت با ک
۳۲	انواع فیلترینگ بر اساس محتوای و موقعیت احتمامی
۳۲	گفتار اول: محتوای سیاسی

۳۲	گفتار دوم: محتوای اجتماعی
۳۲	گفتار سوم: درگیری و امنیت: [Security & Conflict]
۳۲	گفتار چهارم: ابزارهای اینترنتی: [Internet tools]
۳۳	تقسیم بندی دیگر فیلترینگ بر اساس مقولات اجتماعی
۳۳	گفتار اول: فیلترینگ شغلی
۳۴	گفتار دوم: فیلترینگ و تأثیر آن در استغال
۳۵	گفتار سوم: فیلترینگ جنسی
۳۶	گفتار چهارم: فیلترینگ سنتی برای سینم مختلف
۳۷	گفتار پنجم: فیلترینگ اخلاقی
۳۸	فیلترینگ و آزادی اطلاعات و اطلاع رسانی
۳۸	گفتار اول: فیلترینگ و آزادی اطلاعات
۳۸	گفتار دوم: فیلترینگ و اصل آزادی اطلاع رسانی
۳۹	گفتار سوم: ارزش ادله اثباتی ناشی از تقضی حريم خصوصی افراد
۴۰	فیلترینگ و کلاهبرداری رایانه‌ای در تجارت الکترونیکی
۴۰	فیلترینگ در دنیای معاصر
۴۲	فیلترینگ و محدودیت‌های اجتماعی
۴۲	فیلترینگ و اهمیت پوشش در ملل عالم
۴۵	فصل دوم: فیلترینگ
۴۵	(شرط جواز) در اسلام
۴۵	مبحث اول: جایگاه فیلترینگ در قرآن و حدیث
۴۸	مبحث دوم: فیلترینگ، جهانی شدن، اسلام و فضای سایبر
۴۹	مبحث سوم: مصادیق فیلترینگ در دین و جامعه شناسی دینی؛ غیور از محدودیت‌ها
۵۰	مبحث چهارم فیلترینگ (محدودیت‌های اجتماعی) در ادیان الپی
۵۱	مبحث پنجم: بیام عفاف و اخلاق در ادیان ابراهیمی
۵۱	گفتار اول: عفت عمومی جامعه‌ی نبوی و علوی
۵۲	مبحث ششم: بیشینه‌ی تاریخی فیلترینگ در فقه و حقوق
۵۳	مبحث هفتم: جایگاه و مبانی فقهی فیلترینگ
۵۳	گفتار اول: جایگاه بحث فیلترینگ در ابواب فقهی
۵۳	گفتار دوم: طرح عنوان «فیلترینگ» و بیان دیدگاه‌های فقهی
۵۴	مبحث هشتم: فقه اسلامی، فیلترینگ (محدودیت)، انسان و فہم
۵۴	ویزگی‌هایی فقه

۵۶	مبحث نهم: اعتبار فیلترینگ در فقه
۵۸	مبحث دهم: مبانی حقوقی فیلترینگ
۵۸	گفتار اول: سانسور و فیلترینگ در دیگر رسانه‌ها
۶۲	مبحث یازدهم: این‌سازی استفاده از اینترنت
۶۴	مبحث دوازدهم: موارد فیلترینگ در کشورهای مختلف
۶۴	گفتار اول: موارد فیلترینگ در کوبا
۶۴	گفتار دوم: جرایم سایبری در اتحادیه‌ی اروپا
۶۴	گفتار سوم: موارد عمومی فیلترینگ
۶۴	گفتار چهارم: تحویل کنترل و این‌سازی اینترنت در کشورهای عربی و مسلمان
۶۵	مبحث سیزدهم: مواردی را که در ایران استفاده از آن‌ها در وب‌گاه‌ها ممنوع شده
۶۶	مبحث چهاردهم: ارزیابی میزان موقوفت سیاست فیلترینگ در ایران
۶۶	گفتار اول: سیاست‌های سلسی
۶۷	گفتار دوم: سیاست‌های ایجادی
۶۸	گفتار سوم: تاریخچه فضای سایبری
۶۹	گفتار چهارم: اهداف و سیاست‌ها
۷۱	مبحث پانزدهم: فیلترینگ و نظرت بر اینترنت در کشورهای جهان
۷۱	گفتار اول: علل و زیمه‌ی پیدایش فیلترینگ
۷۲	گفتار دوم: پیدایش فیلترینگ در کشورهای مختلف
۷۲	فیلترینگ در ایران
۷۲	فیلترینگ در آمریکا
۷۶	گفتار سوم: تاریخچه‌ی جی‌میل
۷۶	وضعیت قانونی
۷۷	اقدامات چین و استرالیا
۷۷	وضعیت ایران
۷۸	گفتار چهارم: وضعیت دیگر سرویس‌های اینترنتی
۸۳	لیست‌های سیاه
۹۰	مبحث شانزدهم: فهرست مصادیق محتواهای مجرمانه موضوع ماده‌ی ۲۱ قانون جرایم رایانه‌ای
۹۰	گفتار اول: محتوا علیه عقت و اخلاق عمومی
۹۰	گفتار دوم: محتوا علیه مقدساسات اسلامی
۹۱	گفتار سوم: محتوا علیه امنیت و آسایش عمومی
۹۱	گفتار چهارم: محتوا علیه مقامات و نیاهدای دولتی و عمومی

گفتار پنجم: محتوایی که برای ارتکاب جرایم رایانه‌ای به کار می‌رود (محتوای مرتبط با جرایم رایانه‌ای) ۹۲
گفتار ششم: محتوایی که تحریک، ترغیب، یا دعوت به ارتکاب جرم می‌کند (محتوای مرتبط با سایر جرایم) ۹۲
گفتار هفتم: محتوای مجرمانه‌ی مربوط به امور سمعی و بصری و مالکیت معنوی ۹۳
گفتار هشتم: محتوای مجرمانه‌ی مرتبط با انتخابات مجلس شورای اسلامی ۹۳
گفتار نهم: محتوای مجرمانه‌ی مرتبط با انتخابات ریاست جمهوری ۹۴
گفتار دهم: متن کامل قانون جرائم رایانه‌ای ۹۶
بخش یکم - جرائم و مجرازاتها ۹۶
فصل یکم - جرائم علیه مجرمانگی داده‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی ۹۶
مبحث یکم - دسترسی غیر مجاز ۹۶
مبحث دوم - شنود غیر مجاز ۹۷
مبحث سوم - جاسوسی رایانه‌ای ۹۷
فصل دوم - جرائم علیه صحت و تمامیت داده‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی ۹۸
مبحث یکم - جعل رایانه‌ای ۹۸
مبحث دوم - تخریب و اخلال در داده‌ها یا سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی ۹۸
فصل سوم - سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه ۹۹
فصل چهارم - جرایم علیه عقّت و اخلاق عمومی ۹۹
فصل پنجم - هتک حریثت و نشر اکاذب ۱۰۰
فصل ششم - مسئولیت کفری اشخاص ۱۰۱
فصل هفتم - سایر جرائم ۱۰۴
فصل هشتم - تشدید مجرازاتها ۱۰۴
بخش دوم - آبین دادرسی ۱۰۵
فصل یکم - صلاحیت ۱۰۵
فصل دوم - جمع اوری ادله‌ی الکترونیکی ۱۰۶
مبحث اول - نگهداری داده‌ها ۱۰۶
مبحث دوم - حفظ فوری داده‌های رایانه‌ای ذخیره شده ۱۰۷
مبحث سوم - ارائه‌ی داده‌ها ۱۰۷
مبحث چهارم - تفتیش و توقيف داده‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی ۱۰۷
مبحث پنجم - شنود محتوای ارتباطات رایانه‌ای ۱۰۹
فصل سوم - استنادیزیری ادله‌ی الکترونیکی ۱۰۹

۱۱۰	بخش سوم - سایر مقررات
۱۱۵	فصل سوم: رسنتمه‌ها
۱۱۵	درآمد
۱۱۵	مبحث اول: مفہوم رسانه
۱۱۵	گفتار اول: معنای لغوی رسانه
۱۱۶	گفتار دوم: معنای اصطلاحی رسانه
۱۱۷	گفتار سوم: خلپور و پیدایش رسانه‌ها
۱۱۷	گفتار چهارم: تعمیم حکم از کتب ضلال به رسانه‌های ضلال از منظر فقه
۱۲۰	مبحث دوم: مفہوم ضلال
۱۲۰	گفتار اول: معنای لغوی ضلال
۱۲۲	گفتار دوم: معنای اصطلاحی ضلال
۱۲۳	گفتار سوم: دیدگاه شرع نسبت به اضلال
۱۲۵	گفتار چهارم: آزادی بیان در اسلام و نسبت آن با رسانه‌های ضلال
۱۲۵	اهمیت آزادی در اسلام
۱۲۶	اهمیت آزادی بیان
۱۲۶	تعریف آزادی بیان
۱۲۷	عرضه‌های آزادی بیان
۱۲۹	ازادی بیان از دیدگاه اسلام
۱۲۹	ازادی بیان در فقه
۱۳۲	ازادی بیان در نصوص دینی
۱۳۴	ازادی بیان از دیدگاه فقهاء و اندیشمندان مسلمان
۱۳۶	حدود آزادی بیان
۱۳۹	نظرات فقهاء امامیه
۱۳۹	نظرات فقهاء اهل سنت
۱۴۰	دیدگاه فقهاء حنفیه
۱۴۰	دیدگاه فقهاء شافعی
۱۴۰	دیدگاه فقهاء حنبلی
۱۴۱	دیدگاه فقهاء مالکی
۱۴۴	مبحث سوم: مراد از ضلال چیست؟
۱۴۴	گفتار اول: ملاک رسانه‌های ضلال از منظر فقهاء و اندیشمندان مسلمان
۱۴۴	بند اول: رسانه‌های مستعمل بر مطالب بطل

۱۴۶	ابطال سحر به وسیله‌ی قرآن و سنت
۱۵۶	علاج سحر تعطیل زواج
۱۵۶	بند دوم - رسانه‌های تولید شده به قصد ضلال و گمراهی
۱۵۸	بند سوم - رسانه‌های موجب ضلال و گمراهی
۱۶۰	نظریه فقهای اهل سنت درباره افعال مفسدۀ آور و گمراه کننده
۱۶۳	سبحنت چهارم: حکم حفظ و نگهداری رسانه‌های ضلال
۱۶۳	گفتار اول: نظر فقهاء در مورد حکم حفظ و نگهداری رسانه‌هایی که همه‌ی آن ضلال است
۱۶۳	بند اول - حفظ کتب ضلال مطلقاً حرام است
۱۶۴	بند دوم - حفظ کتب ضلال حرام نیست
۱۶۴	بند سوم - اگر بر حفظ، مفسدۀ یا ضلالی مترتب شود، حرام است
۱۶۷	بند چهارم - در حکم حرمت حفظ و نگهداری کتب ضلال توقف شده است
۱۶۷	گفتار دوم: نظر فقهاء در مورد رسانه‌هایی که بعضی مطالب آن ضلال است
۱۶۷	بند اول - نظر قائلین به عدم ضلال
۱۶۹	بند دوم - نظر قائلین به ضلال
۱۷۲	گفتار سوم: شیوه‌های مقابله با رسانه‌های ضلال از دیدگاه حقوق اسلامی
۱۷۳	فصل چهارم: موضوعات متعلق به حکم رسانه‌های ضلال
۱۷۳	درآمد
۱۸۳	سبحنت اول: مراد از حفظ رسانه‌های ضلال از منظر فقهاء
۱۸۴	گفتار اول: حفظ از تلف
۱۸۵	گفتار دوم: نگهداری بر ظهر القلب (به خاطر سیردن)
۱۸۶	گفتار سوم: جلوگیری از اندراس
۱۸۶	گفتار چهارم: حفظ در خارج (اقتناء)
۱۸۷	گفتار پنجم: همه‌ی آن چه که در باقی ماندن رسانه‌های ضلال نقش دارند
۱۸۸	گفتار اول: پخش و انتشار رسانه‌های ضلال از منظر فقه و حقوق اسلامی
۱۸۸	بند اول - پخش و انتشار رسانه‌های ضلال از منظر فقه
۱۹۰	بند دوم: پخش و انتشار رسانه‌های ضلال از منظر حقوق
۱۹۴	گفتار دوم: معامله‌ی بر رسانه‌های ضلال از منظر فقه و حقوق اسلامی
۱۹۴	بند اول: معامله‌ی بر رسانه‌های ضلال از منظر فقه
۱۹۸	بند دوم: معامله‌ی بر رسانه‌های ضلال از منظر حقوق
۲۰۱	فصل پنجم: مصادیق رسانه‌های ضلال
۲۰۱	درآمد

۲۰۱	مبحث اول: مصادیق رسانه‌های ضلال از منظر فقه
۲۰۱	گفتار اول: کتب آسمانی انبیاء سابق
۲۰۱	بند اول - کتب آسمانی نسخ شده‌ی غیر محرف
۲۰۳	بند دوم - کتب آسمانی منسوبه‌ی تحریف شده
۲۰۶	اشکالات واردہ از جانب فقهاء به نظر شیخ انصاری
۲۰۹	گفتار دوم: تصانیف مخالفین
۲۰۹	بند اول - نظر فقهاء قائل به حرمت تمام تصانیف مخالفین
۲۱۱	بند دوم - نظر فقهاء قائل به حرمت بعضی از تصانیف مخالفین
۲۱۳	گفتار سوم: رسانه‌های دیداری - اینترنت، ماهواره، تلفن رایتل - شنیداری
۲۱۴	بند اول. دیدگاه فقهاء اهل سنت درباره حکم گوش دادن به موسیقی (نقدی بر کتاب
۲۱۴	حلال و حرام دکتر یوسف الفرازوی
۲۲۸	بند دوم - فیلم و عکس نامحرم از منظر فقهاء اسلام
۲۴۰	بند سوم - اینترنت از منظر فقهاء اسلام
۲۴۹	بند چهارم - آتنن‌های ماهواره‌ای از منظر فقهاء اسلام
۲۵۰	بند پنجم - تلفن رایتل از منظر فقهاء اسلام
۲۵۳	بند ششم - رسانه‌های شنیداری از منظر فقهاء اسلام
۲۵۵	نظریه‌ی غزالی
۲۶۰	استفتنهای از مراجع شیعه
۲۶۳	بند هفتم - نظر ائمه‌ی مذاهب چهارگانه در مورد موسیقی
۲۶۷	بند هشتم - حکم اناشید اسلامی (سرودهای اسلامی) بدون موسیقی
۲۶۹	مبحث دوم: مصادیق رسانه‌های ضلال از منظر حقوق اسلامی
۲۶۹	گفتار اول: جرائم علیه عفت و اخلاق عمومی
۲۷۰	بند اول - محتویات هوزه
۲۷۴	بند دوم - مفاهیم مرتبط با جرایم رایانه‌ای
۲۷۷	بند سوم - جرایم منافی عفت رایانه‌ای
۲۷۹	تاریخچه‌ی پورنوگرافی
۲۸۰	مفهوم پورنوگرافی
۲۸۵	گفتار دوم: جرایم علیه شخصیت معنوی افراد
۲۸۵	بند اول: قذف
۲۸۶	بند دوم: افتراء
۲۸۸	بند سوم: توهین
۲۸۹	بند چهارم: نشر اکاذیب

۲۹۳.....	فصل ششم: استثنایات بر حفظ رساله‌های ضلال.....
۲۹۳.....	درآمد.....
۲۹۳.....	بحث اول: موارد استثناء.....
۲۹۳.....	گفتار اول: نقض و ابطال.....
۲۹۶.....	گفتار دوم: مناظره و احتجاج.....
۲۹۸.....	گفتار سوم: تقبیه از منظر علمای اسلام.....
۳۱۱.....	برگزیده‌ی نظریات علمای اهل سنت درباره‌ی تقبیه.....
۳۱۶.....	گفتار چهارم: حفظ رساله‌های ضلال به قصد اطلاع بر رأی فرقه‌های ضلال و فاسد.....
۳۱۶.....	بند اول - نظر قائلین به جواز استثناء.....
۳۱۷.....	بند دوم - نظر قائلین به عدم جواز استثناء.....
۳۱۸.....	برگزیده‌ی نظریات فقهای شیعه.....
۳۱۹.....	بحث دوم: شرایط استثناء از دیدگاه حقوق اسلامی.....
۳۱۹.....	گفتار اول: شرایط استثناء از دیدگاه فقه اسلامی.....
۳۱۹.....	بند اول - اهليت داشتن.....
۳۲۱.....	بند دوم - ايماني از گمراهي.....
۳۲۲.....	گفتار دوم: شرایط استثناء از دیدگاه حقوق.....
۳۲۴.....	بحث سوم: دامنه‌ی استثناء.....
۳۲۴.....	گفتار اول: نظر فقهاء در خصوص دامنه‌ی استثناء.....
۳۲۴.....	بند اول - نظر قائلین به حصر.....
۳۲۵.....	بند دوم - نظر قائلین به عدم حصر.....
۳۲۷.....	برگزیده‌ی نظریات.....
۳۲۹.....	فصل هفتم: دلایل قائلین به حرمت رساله‌های ضلال.....
۳۲۹.....	درآمد.....
۳۲۹.....	بحث اول: عموم آیات.....
۳۲۹.....	گفتار اول: آيهی لهو الحديث.....
۳۳۰.....	بند اول: كيفيت استدلال به آيهی لهو الحديث از نظر مفسرين.....
۳۳۱.....	بند دوم: كيفيت استدلال به آيهی لهو الحديث از نظر فقهاء.....
۳۳۲.....	بند سوم - اشكالات وارده در خصوص استدلال به آيه بر حرمت رساله های ضلال از نظر فقهاء.....
۳۳۵.....	برگزیده‌ی نظریات.....
۳۳۷.....	گفتار دوم: آيهی قول الزور.....
۳۳۷.....	بند اول: استدلال به آيهی «قول الزور» از نظر فقهاء.....

بند دوم: اشکالات واردہ بر آیه در خصوص استدلال بر حرمت رسانه‌های ضلال	۳۲۸
برگزیده‌ی نظریات	۳۴۱
گفتار سوم: آیات موجود دیگر	۳۴۲
بند اول: آیه‌ی افتراء و کذب بر خداوند	۳۴۲
بررسی و نقد آیه	۳۴۳
بند دوم - آیه‌ی تنهی از نسبت دادن به خداوند	۳۴۳
بند سوم - آیه‌ی حرمت کمک به گناه	۳۴۴
مبحث دوم: روایات	۳۴۵
گفتار اول: روایت تحف العقول	۳۴۵
بند اول: استدلال فقهاء به سه فراز از روایت تحف العقول	۳۴۵
بند دوم: اشکالات فقهاء به سه فراز از روایت تحف العقول	۳۵۱
برگزیده‌ی نظریات	۳۵۳
گفتار دوم: روایت عبدالملک بن اعین	۳۵۴
بند اول: عبارات فقهاء در استناد به روایت عبدالملک بن اعین	۳۵۴
بند دوم: اشکالات فقهاء به روایت در مقام استدلال بر حرمت رسانه‌های ضلال	۳۵۶
برگزیده‌ی نظریات مختلف	۳۵۷
گفتار سوم: روایت ابی عبیده الحداء	۳۵۹
مبحث سوم: دلیل عقل	۳۶۰
گفتار اول: کیفیت استدلال به دلیل عقل در عبارات فقهاء	۳۶۰
گفتار دوم: اشکالات واردہ به دلیل عقل از منظر فقهاء در مقام استدلال بر حرمت رسانه‌های ضلال	۳۶۱
مبحث چهارم: دلیل اجماع	۳۶۴
گفتار اول: نحوی استدلال به اجماع در مقام حفظ رسانه‌های ضلال از منظر فقهاء	۳۶۴
گفتار دوم: اشکالات فقهاء به اجماع در مقام استدلال بر حرمت حفظ رسانه‌های ضلال	۳۶۵
مبحث پنجم: دلایل موجود دیگری که تعداد کمی از فقهاء به عنوان ادله‌ای بر حرمت حفظ رسانه‌های ضلال به آن استناد کرده‌اند	۳۶۷
گفتار اول: دفع ضرر محتمل	۳۶۷
گفتار دوم: وحوب جهاد با اهل ضلال	۳۶۸
گفتار سوم: حفظ رسانه‌های ضاله بیانگر رضایت به محتوای آن‌ها است	۳۶۸
برگزیده‌ی نظریات مختلف	۳۶۹
نتیجه گیری	۳۶۹
فهرست منابع	۳۷۳